Development Strategies in Medical Education

Autumn 2024. Vol 11. Issue 3

Research Article

Effect of spiritual health on the academic motivation of Rafsanjan Dental School students in 2023

Ali Peimani Mojaver[1] , Zahra Asadollahi[2] , Ali Pourgholamali[3] , *Elham Shakiba[4]

1. Assistant Professor of Oral and Maxillofacial Surgery. Department of Oral and axillofacial Surgery, School of Dentistry, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.
2. MSc of Biostatistics. Department of Epidemiology and Biostatistics, School of Health, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.
3. Dental student, School of Dentistry, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.
4. PhD of Higher Education Managment, Faculty of Dentistry, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.

Use your device to scan and read the article online

Citation: Peimani Mojaver A, Asadollahi Z, Pourgholamali A, Shakiba E. Effect of spiritual health on the academic motivation of Rafsanjan dental school students in 2023. Development Strategies in Medical Education. 2024; 11(3):263-276. [In Persian]

Article Info:
Received: 11 Sep 2024
Accepted: 11 Nov 2024
Available Online: 20 Dec 2024

Key Words:
Spiritual Health, Academic Motivation, Student, Dentistry.

ABSTRACT

Introduction: Academic motivation is one of the most effective factors on students' performance and the only factor impact on academic success. spiritual health is one of the four dimensions of health and a strategy for dreaming with stress during the study period, especially in students. The present study was conducted with the aim of investigating the relationship between spiritual health and academic motivation of students of Rafsanjan University of Medical Sciences in2022-2023 years.

Methods: The present study is a descriptive cross-sectional, The statistical population was 143 students of Rafsanjan Dental Faculty. which were selected by census method. In order to collect data, Polotzin and Ellison's spiritual health questionnaire and Harter's academic motivation questionnaire were used. Data were entered into SPSS software version 26. Descriptive statistics in the form of standard deviation, average, number and percentage and Kolmogorov Smirnov and Chi-square tests, one-way variance and Pearson's correlation coefficient were used for data analysis.

Results: 140 students with an average age of 22.75 ± 1.34 years were examined. A positive and significant correlation was found between spiritual health and academic motivation of students, which is statistically significant($P<0.001$). There was no statistically significant relationship between spiritual health and gender($P=0.762$), entry year($P=0.067$), age($P=0.069$). between educational motivation and gender ($P=0.953$), entry year ($P=0.097$) and gender ($P=0.468$) There was no significant statistical relationship.

Discussion: There is a significant positive relationship between spiritual health and academic motivation. It can be concluded that by increasing the spiritual health of students, it is possible to improve their academic motivation. Academic motivation and spiritual health each had no significant relationship with acaademic year, age and gender.

*** Corresponding Author:**
Dr Elham Shakiba
Address: Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.
Tel: +98 3434280133
E-mail: shakibae7@gmail.com

Copyright © 2024 The Author[s];
This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License [CC-By-NC: https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en], which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 6:50 +0330 on Wednesday October 7th 2026

Development Strategies in Medical Education

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.477.3]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 6:50 +0330 on Wednesday October 7th 2026

Extended Abstract

Introduction:

The motivation to enter and continue university education is known as academic or scientific motivation and includes the enjoyment of learning. Academic motivation is one of the factors affecting student performance and has a direct impact on academic success. Various biological, psychological, social, economic and cultural factors can affect individuals' motivation. One of these factors is the various dimensions of health. Health does not only mean the absence of disease and disability, but also a state of complete physical, mental and social well-being. The various dimensions of health include physical, mental, social and spiritual health. Spiritual health includes belief in the meaning of life, the order that governs the world and a superior power that gives a deeper meaning to human life. Compromising spiritual health can expose a person to mental disorders such as depression and feelings of loneliness, loss of meaning in life and anxiety. Strengthening this dimension of health will increase adaptation to the environment, improve the individual's attitude towards the world around them, reduce negative emotions and tensions, and create a sense of independence and power. Ultimately, spiritual health helps academic progress by creating motivation. Considering the factors affecting academic motivation that affect individual performance and spiritual health that overshadows these factors, This study was conducted to determine the effect of spiritual health on academic motivation of students at the Rafsanjan School of Dentistry.

Methods:

This is a cross-sectional-descriptive study conducted on all students after basic sciences at Rafsanjan Dental School in 1402 The sample size was 143 people, and 140 students completed the questionnaire. The data collection tools were Paloutzian & Ellison Spiritual Health Questionnaire and HEMS Academic Motivation Questionnaire. The reliability of these questionnaires was obtained with Cronbach's alpha of 0.82 and 0.92, respectively. After collecting the data, they were analyzed using SPSS software version 0.26 . Quantitative data were reported as standard deviation and mean, and qualitative data were reported as number and percentage. First, the data distribution was examined using the Kolmogorov-Smirnov test and to examine the relationship between quantitative variables and variables of year of university entry and gender, a two-sample t-test or one-way analysis of variance was used and to examine the relationship between qualitative variables and variables of year of university entry and gender, a chi-square test was used. Pearson's correlation coefficient was used to examine the relationship between quantitative variables. If the data did not meet the normality conditions, alternative nonparametric tests were used . The significance level in all tests was considered to be 0.05.

Results:

In this study, 140 dental students were 64 (45.7%) male and 76 (54.3%) female with a mean age of 22.75 ± 1.34 years. There was no statistically significant difference between the mean scores of religious health, existential health, and spiritual health of female and male students (P=0.968, P=0.743, and P=0.850) and they were the same in the two groups. The mean scores of academic motivation showed that based on the independent t-test, there was no statistically significant difference between the scores of intrinsic motivation, extrinsic motivation, and academic motivation of female and male students (P=0.674, P=0.625, and P=0.953) and they were the same in the two groups. The mean scores showed that there was a statistically significant difference in the existential health, religious health, and spiritual health scores of students from different intakes, only in the existential health score (p = 0.041), and there was no statistically significant difference in religious health and spiritual health. The mean scores showed that there was no statistically significant difference in the intrinsic motivation, extrinsic motivation, and academic motivation scores of students from different intakes. In this study, 7 people (5.00%) had low spiritual health, 94 people (67.1%) had moderate spiritual health, and 39 people (27.9%) had high spiritual health. In the study of academic motivation, 1 person (0.7%) had low academic motivation, 46 people (32.9%) had moderate academic motivation, and 93 people (66.4%) had high academic motivation. There is a positive and significant correlation

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.477.3]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 6:50 +0330 on Wednesday October 7th 2026

(r=0.386) between the variables of spiritual health and academic motivation of students based on the Pearson correlation coefficient test (P<0.001).

Conclusion:

In this study, there is a direct relationship between spiritual health and academic motivation, so that with an increase in the spiritual health score, the academic motivation score also increases, and with a decrease in the spiritual health score, the academic motivation score also decreases. The aforementioned finding could be because increasing spiritual health is likely to increase academic motivation by increasing hope and purposefulness, reducing stress, and creating peace. Academic motivation and spiritual health can also have a significant effect on each other through a two-way relationship. Most students had average spiritual health but high academic motivation. It is suggested that the effect of spiritual literacy on academic motivation, which leads to the improvement of students' academic performance, should be considered in educational programs.

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.477.3]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 6:50 +0330 on Wednesday October 7th 2026

مقاله پژوهشی

تأثیر سلامت معنوی بر انگیزه تحصیلی دانشجویان دانشکده دندانپزشکی رفسنجان در سال ۱۴۰۲

علی پیمانی مجاور[۱]، زهرا اسداللهی[۲]، علی پورغلامعلی[۳]، * الهام شکیبا[٤]

۱. استادیار جراحی فک و صورت. گروه جراحی دهان، فک و صورت، دانشکده دندانپزشکی. دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان رفسنجان، ایران.
۲. کارشناسی ارشد آمار زیستی، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان رفسنجان، ایران.
۳. دانشجوی دندانپزشکی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.
٤. دکترای مدیریت آموزش عالی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.

Use your device to scan and read the article online

Citation: Peimani Mojaver A, Asadollahi Z, Pourgholamali A, Shakiba E. Effect of spiritual health on the academic motivation of Rafsanjan dental school students in 2023. Development Strategies in Medical Education. 2024; 11(3):263-276. [In Persian]

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۲۱ شهریور ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش: ۲۱ آبان ۱۴۰۳

تاریخ انتشار: ۳۰ آذر ۱۴۰۳

چکیده

هدف: انگیزه تحصیلی از موثرترین عوامل بر عملکرد و موفقیت‌تحصیلی دانشجویان است. سلامت معنوی یکی از ابعاد چهارگانه سلامت و تدبیری برای رویایی با استرس در طول دوره تحصیل دانشجویان است. مطالعه حاضر با هدف بررسی ارتباط سلامت معنوی با انگیزه تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم‌پزشکی رفسنجان در سال ۱۴۰۲ انجام گردید.

روش‌ها: مطالعه حاضر مقطعی- توصیفی است. جامعه آماری ۱۴۳ نفر دانشجویان دانشکده دندانپزشکی رفسنجان بود. که به روش سرشماری انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه سلامت معنوی پولوتزین و الیسون و پرسشنامه استاندارد انگیزش تحصیلی هارتر استفاده شد. دادها وارد نرم افزار SPSS نسخه ۲۶ شدند. آمار توصیفی به صورت انحراف معیار، میانگین، تعداد و درصد و از آزمون های کولموگروف اسمیرنوف و کای دو، آنالیز واریانس یکطرفه و ضریب همبستگی پیرسون برای تحلیل داده‌ها استفاده شد.

نتایج: ۱۴۰ دانشجو با میانگین سنی ۱/۳۴ ± ۲۲/۷۵ سال بررسی شدند. بین سلامت معنوی و انگیزش تحصیلی دانشجویان همبستگی مثبت و معناداری یافت شد (P<۰/۰۰۱). بین سلامت معنوی و جنسیت (P=۰/۷۶۲)، سال ورودی (P=۰/۰۶۷) و سن (P=۰/۰۶۹) رابطه آماری معناداری وجود نداشت. همچنین بین انگیزه تحصیلی و جنسیت (P=۰/۹۵۳)، سال ورودی (P =۰/۰۹۷) و جنسیت (P=۰/۴۶۸) رابطه آماری معناداری وجود نداشت.

نتیجه‌گیری: با توجه به رابطه مثبت سلامت معنوی و انگیزه تحصیلی، با بالابردن سلامت معنوی دانشجویان می‌توان موجب بهبود انگیزه تحصیلی آن‌ها شد. وضعیت سلامت معنوی اغلب دانشجویان در حد متوسط بود.

کلیدواژه‌ها :

سلامت‌معنوی،انگیزه‌تحصیلی، دانشجو، دندانپزشکی.

*نویسنده‌مسئول:

دکتر الهام شکیبا

نشانی: دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.

تلفن: 3434280133 98+

پست الکترونیک: shakibae7@gmail.com

Copyright © 2024 The Author[s];
This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License [CC-By-NC: https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en], which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.477.3]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 6:50 +0330 on Wednesday October 7th 2026

مقدمه:

انگیزه از عوامل جهت‌دهی رفتار است که باعث می‌شود فرد رفتار خاصی را تکرار کرده یا از آن دوری کند [۱]. انگیزه ورود و ادامه‌دادن تحصیلات دانشگاهی، به عنوان انگیزه علمی یا تحصیلی شناخته می شود و شامل لذت‌بردن از یادگیری است که با کنجکاوی، وظیفه درون‌زاد و یادگیری کارهای چالش‌برانگیز، دشوار و جدید مشخص می‌شود [۲]. انگیزه‌تحصیلی، از موثرترین عوامل بر عملکرد دانشجویان و همچنین تنها عامل با تاثیر مستقیم در موفقیت تحصیلی است که فقدان آن موجب کاهش کارایی خواهد شد [۳]. نیروی انسانی برگزیده، مدیران و سازندگان آینده هر کشور دانشجویان هستند و پیشرفت تحصیلی آن‌ها لازمه اعتلای جامعه می‌باشد [۴]. واضح است دانشجویان با انگیزه تحصیلی بالاتر؛ با انجام فعالیت‌های بیشتر و جدی تر در مسیر یادگیری، موفق‌تر خواهند بود [۵].

از آنجا که همه پیشرفت‌های بشر وابسته به یادگیری است و با آن به دست می‌آید؛ پایین بودن سطح انگیزه تحصیلی یادگیرندگان سبب زیان‌های علمی، فرهنگی و اقتصادی زیادی به جوامع بشری خواهد شد [۶]. از همین رو امروزه ایجاد انگیزه در افراد جامعه بیشتر مورد توجه مسئولین قرار گرفته و پیشرفته‌ترین کشورها به دنبال عوامل موثر بر انگیزه افراد در جهت افزایش کارآمدی نیروی انسانی خود هستند [۷].

عوامل مختلف بیولوژیکی، روانی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی می توانند انگیزه افراد را تحت تاثیر قراردهند [۸،۹]. یکی از این عوامل که به ویژه در دانشجویان مستلزم توجه بیشتر می‌باشد، ابعاد مختلف سلامت است. چراکه با ورود به دانشگاه و تغییرات عمده در زندگی اجتماعی و شخصی، سلامت فرد نیز تحت تاثیر قرارخواهدگرفت؛ عدم توجه به این مسئله می تواند موجب بروز مشکلات روحی-روانی مختلف در دانشجویان شود [۱۰]. براساس اساسنامه سازمان جهانی بهداشت[1] سلامت تنها به معنای نداشتن بیماری و معلولیت نیست بلکه حالتی از رفاه کامل جسمانی، روانی و اجتماعی می‌باشد [۱۱].

ابعاد مختلف سلامت شامل سلامت جسمانی، روانی، اجتماعی و معنوی هستند. سلامت جسمانی به عنوان عملکرد صحیح نظام بدن و سلامت روانی به عنوان داشتن توازن، همزیستی و سازگاری بین شخص و دنیای اطراف تعریف می‌شوند. سلامت اجتماعی به معنای توانایی فرد در ایجاد تعامل موثر با دیگر افراد برای برقراری روابط ارضاکننده شخصی و انجام مسئولیت‌های اجتماعی است. جدیدترین بعد شناخته‌شده سلامت؛ سلامت معنوی ست که شامل اعتقاد به معنای زندگی، نظم حاکم بر جهان و قدرت برتری ست که به زندگی انسان‌ها مفهوم عمیق‌تری می‌بخشد [۱۲،۱۳].

در واقع، سلامت معنوی به معنی برخورداری از حس پذیرش، متصل بودن؛ هماهنگی با طبیعت و با وجود متعالی است که به زندگی معنا داده و ارتباطی یکپارچه بین تمام ابعاد سلامت فراهم می‌کند [۱۴]. سلامت معنوی خود دربرگیرنده دو بعد وجودی و مذهبی است. سلامت مذهبی، بیانگر ارتباط با خدا و سلامت وجودی نشان دهنده ارتباط با خود، دیگران و محیط است [۱۵].

سلامت معنوی، ابعاد جسمی، روانی و اجتماعی را هماهنگ کرده و سبب یکپارچگی نیروهای داخلی می‌شود [۱۶]. چرا که معنویت به عنوان یک نیروی مرکزی در زندگی انسان عمل کرده، تمام وجود او را به وجودی برتر متصل می‌کند و سبب هدف‌دار شدن زندگی می‌شود؛ همچنین معنویت به سلامتی، احساس خوب داشتن و بهبودی نیز پیوند خورده و مفهومی مرتبط با تمام حیطه‌های سلامت در تمامی سنین می‌باشد [۱۷].

به خطر افتادن سلامت معنوی می‌تواند فرد را با اختلالات روحی مثل افسردگی و احساس تنهایی، از دست دادن معنا در زندگی و اضطراب مواجه کند [۱۶]. از طرفی تقویت این بعد از سلامت سبب افزایش سازگاری با محیط شده، نگرش فرد نسبت به دنیای اطراف را بهبود بخشیده، احساسات منفی و تنش‌ها را کاهش می‌دهد؛ همچنین سبب ایجاد حس استقلال و قدرت خواهد شد [۱۸]. از دیگر اثرات سلامت معنوی، کمک به پیشرفت تحصیلی از طریق ایجاد انگیزه می‌باشد [۱۹].

[1] WHO: World Health Organization

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.477.3]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 6:50 +0330 on Wednesday October 7th 2026

محیطهای آموزشی در دانشگاهها به خودی خود محیطهای پراسترسی هستند و چندین فاکتور از جمله جدایی از خانواده، تغییر جمعیت شناسی دانشجویان و مسائل مالی نیز بر سطح این استرس می‌افزایند [۲۰]. در میان دانشجویان گروه سلامت، دانشجویان دندانپزشکی بنا به دلایلی مثل مدیریت زمان، فشارکاری، اداره بیماران و ماهیت سنگین و تکنیکی رشته دندانپزشکی بیش‌تر در معرض استرس و آسیب هستند [۲۱].

برنا به نقش مهم سلامت معنوی در مثبت‌نگری، ایجاد آرامش و بهبود عملکرد فردی اشاره می‌کند.پیش‌تر تأثیر بازدارنده معنویت در برابر بیماری‌های روانی مثل افسردگی که بدون شک بر عملکرد تحصیلی افراد اثرگذار هستند، نشان داده است. همچنین سلامت معنوی را در درمان اضطراب و علائم آن موثر دانسته‌اند [۲۲].

باتوجه به موارد ذکرشده، اهمیت مفهوم سلامت معنوی در بین دانشجویان و به ویژه در رشته دندانپزشکی غیرقابل انکار می‌باشد. همچنین شناخت انگیزه تحصیلی و آگاهی از عوامل موثر بر آن در برنامه ریزی و تصمیم‌گیری‌های آموزشی نقش بسزایی خواهد داشت. با توجه به عوامل مؤثر بر انگیزه تحصیلی که بر عملکرد فرد تأثیر می‌گذارد و سلامت معنوی که این عوامل را تحت شعاع قرار می‌دهد، این مطالعه با هدف تعیین تاثیر سلامت معنوی بر انگیزه تحصیلی دانشجویان دانشکده دندانپزشکی رفسنجان انجام شد.

مواد و روش‌ها:

مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی، از نوع توصیفی است که بر روی کلیه دانشجویان بعد از علوم پایه دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۱۴۰۲ انجام گرفت. معیار ورود به مطالعه اشتغال به تحصیل و دانشجویان بعد از علوم پایه در این سال تحصیلی بود. معیار خروج دانشجویان قبل از علوم پایه و دانشجویان مهمان و انتقالی درنظر گرفته شد. در ابتدا لیست دانشجویان واجد شرایط از اداره آموزش کل دانشگاه دریافت شد. حجم نمونه با روش سرشماری ۱۴۳ نفر مورد بررسی قرارگرفت که از این تعداد، ۱۴۰ دانشجو پرسشنامه را تکمیل نمودند. ابزار گردآوری اطلاعات در این مطالعه شامل پرسشنامه‌های سلامت معنوی پالوتزیان و الیسون و انگیزش تحصیلی HEMS می‌باشد. به منظور رعایت اخلاق در پژوهش پس از کسب رضایت از افراد، دو پرسشنامه بین آن ها توزیع گردید. قبل از شروع سوالات پرسشنامه، در قسمت اطلاعات دموگرافیک سن و جنسیت و سال ورودی هر دانشجو پرسیده شد. سپس پرسشنامه سلامت معنوی پالوتزیان و الیسون به منظور سنجش سطح سلامت معنوی مورد استفاده قرار گرفت [۲۳]. این پرسشنامه شامل ۲۰ سوال بود که ۱۰ سوال آن سلامت مذهبی و ۱۰ سوال دیگر سلامت وجودی فرد را می سنجند. پاسخ به سوالات این پرسشنامه براساس مقیاس لیکرت ۵ گزینه ای از کاملا مخالفم تا کاملا موافقم دسته بندی شده بود. مجموع نمرات به دست آمده بدین صورت دسته بندی شد: سلامت معنوی در حد پایین: ۴۰-۲۰؛ سلامت معنوی در حد متوسط: ۹۹-۴۱ و سلامت معنوی در حد بالا: ۱۲۰-۱۰۰. پایایی این پرسشنامه با آلفای کرونباخ ۰/۸۲ بدست آمد.

برای بررسی انگیزه تحصیلی دانشجویان، پرسشنامه استاندارد انگیزش تحصیلی HEMS مورد استفاده قرارگرفت [۲۴]. این پرسشنامه شامل ۳۳ سوال بوده که براساس طیف لیکرت از ۱ تا ۵ نمره گذاری شده بود. حد پائین نمره،۳۳ و حد متوسط نمره، ۹۹ و حد بالای آن ۱۶۵ در نظر گرفته شده است. در صورتیکه میانگین نمرات مابین ۳۳ تا ۶۶ بوده باشد، میزان انگیزه تحصیلی در این جامعه ضعیف در نظر گرفته می شد و حد نمره مابین ۶۷ تا ۹۹، بیانگر انگیزه تحصیلی متوسط و نمرات بالاتر از ۹۹، نشان‌دهنده انگیزه تحصیلی بسیارخوب بیان شد. پایایی با آلفای کرونباخ ۰/۹۲ بدست آمد.

داده ها پس از جمع آوری توسط نرم افزار SPSS تحت نسخهٔ ۲۶ مورد تحلیل قرار گرفتند. داده های کمی به صورت انحراف معیار و میانگین و داده های کیفی به صورت تعداد و درصد گزارش شدند. ابتدا توزیع داده ها با استفاده از آزمون کولموگروف اسمیرنوف بررسی و جهت بررسی ارتباط متغیرهای کمی و متغیرهای سال ورود به دانشگاه و جنسیت، از آزمون تی‌تست دو نمونه‌ای یا آنالیز واریانس یک‌طرفه و جهت بررسی ارتباط متغیرهای کیفی و

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.477.3]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 6:50 +0330 on Wednesday October 7th 2026

متغیرهای سال ورود به دانشگاه و جنسیت، از آزمون کای‌دو استفاده شد. جهت بررسی ارتباط متغیرهای کمی با هم از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. در صورت برقرار نبودن شرایط نرمالیتی داده ها از آزمون های ناپارامتری جایگزین استفاده شد. سطح معنی داری در تمام آزمون ها ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها:

در این پژوهش، تعداد ۱۴۰ نفر از دانشجویان دندانپزشکی با میانگین سنی ۱/۳۴ ± ۲۲/۷۵ سال مورد بررسی قرار گرفتند. از این تعداد ۶۴ نفر (۴۵/۷ درصد) پسر و ۷۶ نفر (۵۴/۳ درصد) دختر بودند. براساس نتایج بدست آمده، ۳۶ نفر (۲۵/۷ درصد) ورودی ۹۶، ۳۵ نفر ورودی ۹۷ (۲۵ درصد)، ۳۶ نفر (۲۵/۷ درصد) ورودی ۹۸ و ۳۳ نفر (۲۳/۶ درصد) ورودی ۹۹ در این مطالعه شرکت داشتند.

میانگین نمرات کسب شده توسط دانشجویان نشان داد که براساس آزمون آماری تی مستقل بین نمره سلامت مذهبی (P=۰/۹۶۸)، سلامت وجودی (P=۰/۷۴۳) و سلامت معنوی دانشجویان دختر و پسر (P=۰/۸۵۰) تفاوت آماری معنی‌داری وجود ندارد و در دو گروه یکسان می‌باشد. همچنین میانگین نمرات انگیزه تحصیلی نشان داد که براساس آزمون آماری تی مستقل بین نمره انگیزه درونی (P=۰/۶۷۴)، انگیزه بیرونی (P=۰/۶۲۵) و انگیزه تحصیلی دانشجویان دختر و پسر (P=۰/۹۵۳) تفاوت آماری معنی‌داری وجود ندارد و در دو گروه یکسان می‌باشد (جدول ۱).

جدول ۱: مقایسه میانگین سلامت معنوی و انگیزه تحصیلی و ابعاد آن‌ها در دانشجویان بر حسب جنسیت

گروه	پسر	دختر	Independent two-sample t test		
متغیر	انحراف معیار± میانگین	انحراف معیار ± میانگین	t	df	P-Value
سلامت مذهبی	۳۴/۶۰ ± ۸/۴۴	۳۴/۵۵ ± ۸/۰۸	۰/۰۴۱	۱۳۸	۰/۹۶۸
سلامت وجودی	۳۴/۶۷ ± ۸/۳۷	۳۴/۲۱ ± ۸/۲۰	۰/۳۲۸	۱۳۸	۰/۷۴۳
سلامت معنوی	۶۹/۲۸ ± ۱۶/۲۲	۶۸/۷۶ ± ۱۵/۹۶	۰/۱۹۰	۱۳۸	۰/۸۵۰
انگیزه درونی	۵۷/۰۳ ± ۱۰/۸۲	۵۶/۲۶ ± ۱۰/۶۶	۰/۴۲۲	۱۳۸	۰/۶۷۴
انگیزه بیرونی	۴۷/۹۸ ± ۷/۴۸	۴۸/۵۹ ± ۷/۱۶	۰/۴۹۰	۱۳۸	۰/۶۲۵
انگیزه تحصیلی	۱۰۵/۰۱ ± ۱۵/۵۲	۱۰۴/۸۵ ± ۱۶/۲۷	-	-	۰/۹۵۳

میانگین نمرات کسب شده توسط دانشجویان نشان داد که براساس آزمون آنالیز واریانس یک طرفه در نمره‌های سلامت وجودی، سلامت مذهبی و سلامت معنوی دانشجویان ورودی‌های مختلف، فقط در نمره‌ی سلامت وجودی تفاوت آماری معنادار است (P =۰/۰۴۱) و در سلامت مذهبی و سلامت معنوی تفاوت آماری معناداری وجود ندارد و در ۴ ورودی یکسان است (جدول ۲).

جدول ۲: مقایسه میانگین سلامت معنوی و ابعاد آن در دانشجویان بر حسب سال ورودی

ورودی ها	سلامت وجودی	سلامت مذهبی	سلامت معنوی
	انحراف معیار ± میانگین	انحراف معیار ± میانگین	انحراف معیار ± میانگین
۱۳۹۶	۳۴/۸۳ ± ۸/۲۸	۳۵/۹۴ ± ۸/۰۰	۷۰/۷۷ ± ۱۵/۹۰
۱۳۹۷	۳۶/۹۱ ± ۸/۱۰	۳۵/۷۷ ± ۸/۴۶	۷۲/۶۸ ± ۱۵/۹۲
۱۳۹۸	۳۱/۳۸ ± ۷/۷۶	۳۱/۷۷ ± ۷/۵۴	۶۳/۱۶ ± ۱۴/۹۶
۱۳۹۹	۳۴/۶۳ ± ۸/۲۲	۳۴/۸۷ ± ۸/۵۲	۶۹/۵۱ ± ۱۶/۳۷
P-Value	P=۰/۰۴۱	P=۰/۱۱۳	P=۰/۰۶۷

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.477.3]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 6:50 +0330 on Wednesday October 7th 2026

میانگین نمرات کسب شده توسط دانشجویان نشان داد که براساس آزمون آنالیز واریانس یک طرفه بین نمره‌های انگیزه درونی، انگیزه بیرونی و انگیزه تحصیلی دانشجویان ورودی های مختلف، تفاوت آماری معنا داری وجود ندارد و در بین ۴ ورودی یکسان است (جدول ۳).

جدول۳: مقایسه میانگین انگیزه تحصیلی و ابعاد آن در دانشجویان بر حسب سال ورودی

ورودی ها	انگیزه درونی	انگیزه بیرونی	انگیزه تحصیلی
	انحراف معیار ± میانگین	انحراف معیار ± میانگین	انحراف معیار ± میانگین
۱۳۹۶	۵۷/۵۸ ± ۹/۷۴	۴۸/۳۸ ± ۶/۷۹	۱۰۵/۹۷ ± ۱۳/۶۴
۱۳۹۷	۵۶/۳۱ ± ۱۰/۱۸	۴۷/۸۸ ± ۷/۴۶	۱۰۴/۲۰ ± ۱۵/۷۴
۱۳۹۸	۵۳/۴۴ ± ۹/۷۰	۴۶/۸۰ ± ۶/۰۷	۱۰۲/۵± ۱۲/۷۵
۱۳۹۹	۵۹/۳۳ ± ۱۲/۶۸	۵۰/۳۳ ± ۸/۶۰	۱۰۹/۶۶ ± ۲۰/۰۱
P-Value	P= ۰/۱۳۲	P= ۰/۲۴۲	P= ۰/۰۹۷

در جامعه آماری مورد مطالعه از ۱۴۰ نفر، ۷ نفر (۵/۰۰ درصد) سلامت معنوی پایین، ۹۴ نفر (۶۷/۱ درصد) سلامت معنوی متوسط و ۳۹ نفر (۲۷/۹ درصد) سلامت معنوی بالا داشتند. و در بررسی انگیزه تحصیلی، ۱ نفر (۰/۷ درصد) انگیزه تحصیلی پایین، ۴۶ نفر (۳۲/۹ درصد) انگیزه تحصیلی متوسط و ۹۳ نفر (۶۶/۴ درصد) انگیزه تحصیلی بالا داشتند.

بررسی رابطه بین جنسیت و سلامت معنوی دانشجویان مورد مطالعه، مشخص نمود که براساس آزمون دقیق فیشر، رابطه‌ای بین جنسیت و سلامت معنوی دانشجویان وجود نداشت (P=۰/۷۶۲) و در بین دختران و پسران تقریبا یکسان است (جدول ۴).

جدول ۴: بررسی رابطه بین جنسیت و سلامت معنوی دانشجویان دانشکده دندانپزشکی رفسنجان در سال ۱۴۰۲

متغیر		سلامت معنوی			Fisher Exact test		
		پایین (تعداد (درصد	متوسط (تعداد (درصد	بالا (تعداد (درصد	آماره آزمون	درجه آزادی	P-Value
جنسیت	پسر	۳ (۴۲/۹)	۱۴ (۴۳/۶)	۰۲ (۵۱/۳)	۰/۷۴۷	۲	۰/۷۶۲
	دختر	۴ (۵۷/۱)	۳۵ (۵۶/۴)	۹۱ (۴۸/۷)			
جمع		۷ (۱۰۰)	۹۴ (۱۰۰)	۳۹ (۱۰۰)	-	-	-

آزمون دقیق فیشر بین متغیر های جنسیت و انگیزه تحصیلی مشخص نمود که رابطه ای بین جنسیت و انگیزه تحصیلی دانشجویان وجود ندارد (P=۰/۴۶۸) و انگیزه تحصیلی دختران و پسران به تقریب یکسان است (جدول ۵).

جدول ۵: بررسی رابطه بین جنسیت و انگیزش تحصیلی دانشجویان دانشکده دندانپزشکی رفسنجان در سال ۱۴۰۲

متغیر		انگیزش تحصیلی			Fisher Exact test		
		پایین (تعداد (درصد	متوسط (تعداد (درصد	بالا (تعداد (درصد	آماره آزمون	درجه آزادی	P-Value
جنسیت	پسر	۱ (۱۰۰)	۱۹ (۴۱/۳)	۴۴ (۴۷/۳)	۰/۵۴۷	۲	۰/۴۶۸
	دختر	۰ (۰/۰)	۴۶ (۱۰۰)	۹۳ (۱۰۰)			

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.477.3]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 6:50 +0330 on Wednesday October 7th 2026

جدول ۵: بررسی رابطه بین جنسیت و انگیزش تحصیلی دانشجویان دانشکده دندانپزشکی رفسنجان در سال ۱۴۰۲

متغیر	انگیزش تحصیلی			Fisher Exact test		
	پایین (تعداد (درصد	متوسط (تعداد (درصد	بالا (تعداد (درصد	آماره آزمون	درجه آزادی	P-Value
جمع	۱ (۱۰۰)	۴۶ (۱۰۰)	۹۳ (۱۰۰)	-	-	-

براساس آزمون دقیق فیشر همچنین مشخص شد رابطه‌ای معنادار بین جنسیت و سلامت معنوی وجود ندارد (P=۰/۳۷۷). همچنین بین متغیرهای سال ورودی و انگیزه تحصیلی دانشجویان براساس آزمون دقیق فیشر ارتباط معنا داری یافت نشد. (P=۰/۰۷۷).

بین متغیرهای سن و سلامت معنوی دانشجویان براساس آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن همبستگی جزئی مثبت وجود داشت ؛ اما این همبستگی جزئی مثبت از لحاظ آماری معنادار نمی باشد. (r=۰/۱۵۴ و P=۰/۰۶۹). همچنین بین متغیرهای سن و انگیزه تحصیلی دانشجویان براساس آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن همبستگی جزئی مثبت وجود داشت ؛ اما این همبستگی جزئی مثبت از لحاظ آماری معنادار نمی باشد (r=۰/۰۱۴ و P=۰/۸۷۲).

بین متغیرهای سلامت معنوی و انگیزش تحصیلی دانشجویان براساس آزمون ضریب همبستگی پیرسون، همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. بعبارتی بین این دو متغیر همبستگی جزئی مثبت (r =۰/۳۸۶) وجود دارد و این همبستگی مثبت جزئی از لحاظ آماری معنادار می‌باشد (P<۰/۰۰۱). این ضریب همبستگی نشان می‌دهد با افزایش نمره ی سلامت معنوی نمره انگیزش تحصیلی نیز افزایش می یابد و برعکس با کاهش نمره ی سلامت معنوی نمره انگیزش تحصیلی نیز کاهش می یابد.

بحث و نتیجه‌گیری:

به طور کلی انگیزه تحصیلی به عنوان یک عامل بسیار مهم بر عملکرد علمی دانشجویان تاثیر می‌گذارد. به نظر می‌رسد دانشجویان با انگیزه تحصیلی بالا توانایی بیشتری در برنامه ریزی و تسلط بر فرآیندهای یادگیری داشته باشند. همچنین سیلانی و همکاران دریافتند که دانشجویان با سطوح انگیزه بالا در مقایسه با هم کلاسی های خود با سطوح انگیزه پایین، نتایج یادگیری بهتری دارند [۲۵]. بنابراین شناخت عوامل موثر بر انگیزه تحصیلی می‌تواند تاثیر به سزایی در عملکرد تحصیلی داشته باشد. عوامل متعددی مانند سن، جنسیت، شرایط اقتصادی خانواده و جامعه، سنوات تحصیلی (سال ورودی)، تحصیلات والدین، بومی یا غیربومی بودن می‌تواند بر انگیزه تحصیلی تاثیر داشته باشد؛ اما یکی از مهمترین عوامل موثر بر انگیزه تحصیلی سلامت معنوی می‌باشد. سلامت معنوی به عنوان یکی از ابعاد چهارگانه سلامت و تدبیری جهت رویارویی با استرس در طول دوره تحصیل به خصوص در دانشجویان است [۲۲].

نتایج این مطالعه نشان داد که ارتباط مستقیمی بین سلامت معنوی با انگیزه تحصیلی وجود دارد، به طوری که با افزایش نمره سلامت معنوی، نمره انگیزه تحصیلی هم افزایش و با کاهش نمره سلامت معنوی، نمره انگیزه تحصیلی هم کاهش می‌یابد. یافته مذکور می‌تواند به این دلیل باشد که احتمالا افزایش سلامت معنوی با افزایش امیدواری و هدفمندی و کاهش استرس و ایجاد آرامش منجر به افزایش انگیزه تحصیلی می‌شود. این یافته با تحقیق طبیبی و همکاران همسو بوده و نتایج تحقیقات او نشان داد بین سلامت معنوی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان ارتباط معناداری وجود دارد [۱۹]. طبق این مطالعه، علت بسیاری از عملکردهای ضعیف تحصیلی، احساس پوچی و بی هدفی است که بالطبع منجر به بی‌انگیزگی فراگیر می‌شود و برخورداری از سلامت معنوی می‌تواند با تزریق مسئولیت به زندگی، توان مقابله با مشکلات زندگی را افزایش دهد. همچنین تحقیق برنا و همکاران با مطالعه حاضر همسو بود و طبق نتایج بدست آمده از تحقیق برنا و همکاران سلامت معنوی با مثبت نگری و ایجاد آرامش می‌تواند

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.477.3]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 6:50 +0330 on Wednesday October 7th 2026

باعث پیشرفت تحصیلی دانشجویان شود [۲۲].

انگیزه تحصیلی و سلامت معنوی هم‌چنین می‌تواند طی یک ارتباط دوسویه روی هم تاثیر معناداری بگذارند. یافته مذکور با تحقیق سیلانی و همکاران همسو بود و که از نظر آن‌ها، سلامت معنوی دانشجویان باید مورد توجه سیستم آموزشی قرار بگیرد [۲۵].

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که بین سلامت معنوی با سن، جنسیت و سال ورودی ارتباط معناداری وجود ندارد. این یافته با تحقیق طبیبی و همکاران همسو بوده است که دلیل هم خوانی نتایج می‌تواند نزدیک بودن اندازه جامعه آماری دو مطالعه باشد [۱۹]. اما با تحقیق برنا و همکاران ناهمسو بوده است؛ به طوری که در مطالعه آن‌ها مشخص شد که بین سلامت معنوی با سن و سنوات تحصیلی (سال ورودی) رابطه معنا داری وجود دارد [۲۲]. براساس مطالعه انجام شده، نمرات سلامت معنوی با افزایش سن و سنوات تحصیلی کاهش می‌یابد و تفاوت معناداری در حیطه سلامت معنوی زنان و مردان مشاهده شد، به طوری که زنان از میانگین سلامت معنوی بالاتری برخوردار بوده اند. دلیل این ناهمسویی احتمالا تفاوت در اندازه جامعه آماری دو مطالعه بوده است، چرا که تحقیق مذکور با جامعه آماری ۲۱۰۰ نفری انجام شده است؛ همچنین یافته های تحقیق حاضر با تحقیق جوهری و همکاران ناهمسو بود [۲۶]. این تفاوت می‌تواند به علت تفاوت در محل انجام مطالعه و رشته تحصیلی نمونه مورد مطالعه باشد ؛ به طوری که مطالعه آن‌ها در دانشگاه علوم‌پزشکی بوشهر و در بین دانشجویان رشته‌های پزشکی و دندان‌پزشکی، پیراپزشکی، پرستاری و بهداشت انجام گردید.

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که بین انگیزه تحصیلی با سن و سال ورودی ارتباط معناداری وجود ندارد. این یافته با مطالعه المالکی و همکاران ناهمسو است. به طوری که طبق یافته‌های مطالعه آن‌ها، با افزایش سن و سنوات تحصیلی، انگیزه تحصیلی به طور معناداری کاهش می‌یابد. این ناهمسویی را می‌توان به متنوع بودن دانشکده‌های جامعه آماری مطالعه المالکی نسبت داد؛ چرا که انتخاب نمونه از چندین دانشکده منطقه ریاض عربستان صورت گرفته و برخلاف مطالعه حاضر نمونه گیری به صورت تصادفی انجام شده است [۲۷]. در مطالعه بخشنده و همکاران بین انگیزه تحصیلی و ترم تحصیلی (سنوات تحصیلی) ارتباط معنادار و معکوسی یافت شد که از این نظر با مطالعه حاضر ناهمسو می‌باشد. دلیل ناهمسویی احتمالا رشته تحصیلی جامعه آماری این مطالعه می باشد، چرا که دانشجویان پرستاری مورد مطالعه قرار گرفتند [۲۸].

در مطالعه حاضر، بین انگیزه تحصیلی و جنسیت ارتباط معناداری مشاهده نشد. این یافته با تحقیق المالکی و همکاران، و همچنین با تحقیق خالق‌خواه و همکاران و بخشنده و همکاران همسو بود [۲۹-۲۷]. درحالیکه با یافته های مطالعه فرهادی و همکاران که بین جنسیت و سطح انگیزه تحصیلی ارتباط معناداری مشاهده کرد و سطح انگیزه تحصیلی در زنان بیشتر از مردان گزارش شد، ناهمسو است [۳۰]. علت این تفاوت را می‌توان تفاوت در سال تحصیلی نمونه مورد مطالعه و همچنین محل انجام پژوهش آن‌ها دانست. در این مطالعه دانشجویان سال اول تا سوم دندانپزشکی دانشگاه آزاد علوم پزشکی تهران انتخاب شدند.

از محدودیت‌های مطالعه حاضر به عدم تمایل تعدادی از دانشجویان برای مشارکت در تحقیق اشاره کرد. همچنین تعدادی از پرسشنامه‌ها ناقص تکمیل شدند. نقطه قوت این مطالعه با توجه به مطالعات اندک در این زمینه، تاثیر سواد معنوی بر انگیزه تحصیلی می تواند جهت ارتقای عملکرد تحصیلی دانشجویان در برنامه های آموزشی موردتوجه قرار گیرد. نقطه ضعف مطالعه حاضر جامعه آماری کوچک و یک رشته تحصیلی بود، پیشنهاد می گردد جامعه آماری بزرگتر در بین رشته های مختلف دانشگاه علوم پزشکی مورد بررسی قرار گیرد.

نتیجه‌گیری:

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که بین سلامت معنوی، انگیزه تحصیلی رابطه مثبت معنا داری وجود دارد؛ به طوریکه با بالابردن سلامت معنوی دانشجویان می‌توان موجب بهبود انگیزه تحصیلی دانشجویان شد. هم‌چنین

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.477.3]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 6:50 +0330 on Wednesday October 7th 2026

وضعیت سلامت معنوی اغلب دانشجویان در حد متوسط بود. انگیزه تحصیلی و سلامت معنوی هر کدام با سال ورودی و سن و جنسیت ارتباط معناداری نداشتند.

ملاحظات اخلاقی:

پیروی از اصول اخلاق در پژوهش

این پژوهش دارای تأییدیه اخلاقی به شماره IR.RUMS.REC.1401.227 از دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان می‌باشد.

حامی مالی

این پژوهش با کد ۴۰۱۰۱۷۸ در معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان تصویب شده است و با حمایت مالی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان به انجام رسیده است.

مشارکت نویسندگان

مشاوره در انجام مطالعه و ویراستاری: علی پیمانی مجاور، طراحی مطالعه، مفهوم سازی و ویراستاری: الهام شکیبا، جمع‌آوری داده‌ها و تهیه پیش نویس: علی پورغلامعلی، تجزیه و تحلیل اطلاعات: زهرا اسداللهی.

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافعی در پژوهش حاضر وجود ندارد.

تشکر و قدردانی

محققین از همکاری معاونت محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان و کلیه دانشجویانی که در انجام این مطالعه شرکت داشته‌اند، تشکر می‌نمایند.

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.477.3]

Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 6:50 +0330 on Wednesday October 7th 2026

References

1. Yahiaoui F, Aichouche R, Chergui K, Brika SK, Almezher M, Musa AA, Lamari IA. The impact of e-learning systems on motivating students and enhancing their outcomes during COVID-19: A mixed-method approach. Front Psychol. 2022; 13:874181. DOI: 10.3389/fpsyg.2022.874181 PMID: 35967714

2. Kumari A, Sangwan S. Gender differences in academic motivation among elementary school students. PIJ. 2021; 10(2):318-21. Link

3. Mohebbi SZ, Gholami M, Chegini M, Ghoreyshi Y, Gorter RC, Bahramian H. Impact of career choice motivation on academic burnout in senior dental students: A cross-sectional study. BMC Med Educ. 2021; 21:1-8. [In Persian] DOI: 10.1186/s12909-020-02475-w

4. Aramideh A, Darabinia M, Afkahaminia F, Pahnabi A, Siamian H. Relationship between spiritual health and achievement motivation among students of Mazandaran University of Medical Sciences. JRH. 2018; 5(2):50-7. [In Persian] Link

5. Sivrikaya AH. The relationship between academic motivation and academic achievement of the students. Asian Journal of Education and Training. 2019;5(2):309-15. DOI: 10.20448/journal.522.2019.52.309.315

6. Kavousipour S, Noorafshan A, Pourahmad S, Dehghani-Nazhvani AL. Achievement motivation level in students of Shiraz University of Medical Sciences and its influential factors. J Adu Med Educ Prof. 2015; 3(1):26-32. [In Persian] PMID: 25587552

7. Mahdavi P, Valibeygi A, Moradi M, Sadeghi S. Relationship between achievement motivation, mental health and academic success in university students. CHERP. 2023; 43(3):311-7. [In Persian] DOI: 10.1177/0272684X21102593

8. Sadeghi M, Moghadam AP, Ahmadi SM, Sadeghi K, Parvizifard A. Factors affecting students' academic motivation and achievement motivation in Kermanshah University of Medical Sciences. Educ Res Med Sci. 2016; 5(1):e79180. [In Perdian] Link

9. Wu H, Li S, Zheng J, Guo J. Medical students' motivation and academic performance: The mediating roles of self-efficacy and learning engagement. Med Educ Online. 2020; 25(1):1742964. DOI: 10.1080/10872981.2020.1742964

10. Anbari Z, Jamilian H, Rafiee M, Qomi M, Moslemi Z. The relationship between students' satisfaction with major, mental health and academic achievement in Arak University of Medical Sciences. IJME. 2013; 13(6):489-97. [In Persian] Link

11. Khakkar S, Jahangiri M, Esmaeil Zadeh SM. A survey of health status and its dimensions in the Islamic teachings. JRH. 2020; 7(2):68-74. [In Persian] Link

12. Heidarnia MA. The evaluation of social spectrum of health in statements of Imam Ali (AS) in Nahjolbalagheh. J Rel Health. 2016; 2(3):54-64. [In Persian] Link

13. Ebadi BN, Rahgoi A, Hosseini MA. The correlation between spiritual well-being and hope among nursing students of medical sciences universities and Islamic Azad Universities of Yazd. JHPM. 2017; 6(2):8-13. [In Persian] DOI: 10.21859/jhpm-06042

14. Tahan M, Azari F. Spiritual health in Iranian university students: A systematic review and meta-analysis. Neuro Psycho Pharmacol Hung. 2022; 24(2):78-84. [In Persian] Link

15. Gholamnia-Shirvani Z, Ghaemi Amiri M, Khosravi-Larijani AA, Rohollah-Pour E, Hosseini-Motlagh Z. The study of spiritual health from the Islamic perspective in medical and dental students of Babol University of Medical Sciences. MEJ. 2020; 8(1):53-8. [In Persian] Link

16. Heydari A, Khorashadizadeh F, Nabavi FH, Mazlom SR, Ebrahimi M. Spiritual health in nursing from the viewpoint of Islam. Iran Red Crescent Med J. 2016; 18(6):e24288. [In Perian] DOI: 10.5812/ircmj.24288

17. Akbari M, Hossaini SM. The relationship of spiritual health with quality of life, mental health, and burnout: The mediating role of emotional regulation. Iran J Psychiatry. 2018; 3(1):22-31. [In Persian] PMID: 29892314

18. Juškienė V. Spiritual health as an integral component of human wellbeing. Applied research in health & social sciences: Interface & interaction/ Sveikatos ir Socialinių Mokslų Taikomieji Tyrimai: Sandūra ir Sąveika. 2016; 13(1). DOI: 10.1515/arhss-2016-0002

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.477.3]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 6:50 +0330 on Wednesday October 7th 2026

19. Tabibi M, Ahmari Tehran H, Soltani Arabshahi SK, Heidari S, Abdi Z, Safaeipour R. The association between spiritual health and academic achievement in medical students of Qom University of Medical Sciences, 2011. Qom Unive Med Sci. 2013; 7(2):72-8. [In Persian] Link

20. Mohammadi MR, Ahmadi N, Kamali K, Khaleghi A, Ahmadi A. Epidemiology of psychiatric disorders in Iranian children and adolescents (IRCAP) and its relationship with social capital, life style and parents' personality disorders: study protocol. Iran J Psychiatry. 2017; 12(1):66-72. [In Persian] PMID: 28496504

21. Basudan S, Binanzan N, Alhassan A. Depression, anxiety and stress in dental students. Int J Med Educ. 2017; 8:179-186. DOI: 10.5116/ijme.5910.b961 PMID: 28553831

22. Borna K, Mousavinasab M, Johari Z, Ramezan Zadeh M. Relationship between spiritual health and academic achievement among students of Bushehr University of Medical Sciences. IJME. 2020; 20:62-72. [In Persian] Link

23. Peplau LA. Loneliness research: Basic concepts and findings. In Social support: Theory, research and applications 1985. Dordrecht: Springer Netherlands: pp. 269-86. Link

24. Zheri Bi, Rajabi S. Examining the relationship of a group of variables with the decrease in academic motivation of Persian language and literature students. Daneshvar J. 2008; 16(38) 69-80. [In Persian] Link

25. Shahhoseini A, Rahimibashar F, Vahedian-Azimi A, Goharani R. Designing the spiritual health relationship model with the educational and well-being components of master's nursing students in critical care: A mixed study. JNE. 2019; 8(3):1-2. [In Persian] Link

26. Jouhari Z, Pirasteh A. The relationship between spiritual health and academic achievement. Iran J Cult Health Promot. 2019; 3(2):146-54. [In Persian] Link

27. Almalki SA. Influence of motivation on academic performance among dental college students. Open Access Maced J Med Sci. 2019; 7(8):1374-1381. [In Persian] DOI: 10.3889/oamjms.2019.319 PMID: 31110588

28. Bakhshande Bavarsad M, Hakim A, Azimi N, Latifi M. Examining academic motivation and factors related to it from the point of view of nursing students of Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz. Res Med Edu. 2014; 7(1):35-44. [In Persian] DOI: 10.18869/acadpub.rme.7.1.35

29. Khaleghkhah A, Najafi H. Investigating the effect of factors (age, gender, type of university, employment status) on students' academic motivation decrease with multilevel model approach. Career Organ Couns. 2018; 10(35):81-96. [In Persian] Link

30. Jolehar M, Farhadi S, Rahimi kian A. First to third year student's motivation in dental school, Islamic Azad University of Tehran and its relationship with the relevant factors. J Res Dent Sci 2018; 15(1):49-55. [In Persian] DOI: 10.29252/jrds.15.1.49

Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 6:50 +0330 on Wednesday October 7th 2026 [DOI: 10.483/12/DSME.11.3.477.3]